

Analiza zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki



ZESPÓŁ PARKÓW
KRAJOBRAZOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
Jednostka organizacyjna Samorządu
Województwa Łódzkiego



województwo ^Ł
łódzkie



Opracował:

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego

Oddział Terenowy Sieradzkich Parków Krajobrazowych

ul. Rycerska 2A 98-200 Sieradz tel. 43 822 62 20

e-mail: spk@parkilodzkie.pl

www.parkilodzkie.pl

Sieradz, 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. Cel i podstawy prawne opracowania
2. Uwarunkowania udostępniania wód Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki dla turystyki i rekreacji
3. Miejsca, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji
4. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Parku Krajobrazowego Międzyrzecza warty i Widawki
5. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych
6. Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki
7. Kontakty alarmowe

1. Cel i podstawy prawne opracowania

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 656 ze zm.) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

- 1) dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
- 2) oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
- 3) prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,
 - c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
- 4) informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
- 5) zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada (art. 4 ust. 2):

- 1) na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku,**
- 2) na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,
- 3) na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym".

Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

2. Uwarunkowania udostępniania wód Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki dla turystyki i rekreacji

Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki powołany został uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 14 września 1989 roku w celu ochrony cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki charakteryzuje obfitość naturalnych wód: rzek i starorzeczy. Sieć rzeczną na terenie Parku tworzą: Warta, Widawka, Grabia, Nieciecz, Oleśnica oraz mniejsze ciekły o stałym bądź okresowym charakterze. Warta płynie przez Park na około 35-kilometrowym odcinku od Strobina do Chojnego, a jej prawobrzeżny dopływ – Widawka jest drugą rzeką Parku krajobrazowego międzyrzecza warty i Widawki. Płyń na odcinku około 24-kilometrowym od Rogóżna do Zamościa koło Pstrokonii. Nieciecz przepływa na 12-kilometrowym odcinku od miejscowości Grabowie do ujścia do Widawki w rejonie Podgórze, a Grabia na 8,5-kilometrowym odcinku od Nowych Kozub do ujścia do Widawki w rejonie Zamościa. Rzeka Oleśnica przepływa przez Park na 4-kilometrowym odcinku i uchodzi do Warty w rejonie małej Wsi w gm. Konopnica.

Zakazy wybrane z art. 17 ustawy o ochronie przyrody (uop), a obowiązujące na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki określa Rozporządzenie Nr 9/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 11 stycznia 2006 roku w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki zmienionego Rozporządzeniem Nr 1/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 11 stycznia 2008 roku w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki.

Na podstawie §3. pkt. 13 ww. uchwały na terenie PKDS obowiązuje **zakaz używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych**. Zakaz, o którym mowa w § 3 pkt 13, nie dotyczy:

- 1) Wykonywania zadań wynikających z planu ochrony
- 2) Wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa
- 3) Prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym
- 4) Realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art.2 pkt ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41).

3. Miejsca, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji

Podczas lustracji terenowych zostały wyznaczone miejsca nad rzekami, które są wykorzystywane do kąpiei. W związku z brakiem ratowników WOPR uznano je za potencjalnie niebezpieczne. Miejsca zostały oznakowane, a informacja o ich oznaczeniu została wysłana do Komend Powiatowych Policji.

Zestawienie rzek, gdzie zidentyfikowano zagrożenia **dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki** zawarto w tabeli nr 1.

W opracowaniu użyto sformułowań dotyczących miejsc, które wykorzystywane są do rekreacji wodnej (kąpiele, pływanie itp.). Są to: „kąpielisko” oraz „miejsce okresowo wykorzystywane do kąpiei”. W przypadku zwrotu „kąpielisko”, rozumie się przez to miejsce zdefiniowane zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne: *kąpielisko - rozumie się przez to wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem, że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpiei; kąpieliskiem nie jest: pływalnia, basen pływacki lub uzdrowiskowy, zamknięty zbiornik wodny podlegający oczyszczaniu lub wykorzystywaniu w celach terapeutycznych, sztuczny, zamknięty zbiornik wodny, oddzielony od wód powierzchniowych i wód podziemnych;* W przypadku użytego w opracowaniu zwrotu miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpiei – rozumie się przez to wykorzystywany do kąpiei wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem. Pod pojęciem „**dzikie kąpielisko**” rozumiemy miejsce niewyznaczone do kąpiei, wykorzystywane przez kąpiących się na podstawie obserwacji terenowych.

Gmina Sieradz

1. Rzeka Warta miejscowość Chojne

Gmina Burzenin

2. Rzeka Warta miejscowość Ligota
3. Rzeka Warta miejscowość Witów
4. Rzeka Warta miejscowość Burzenin (za Ośrodkiem Sportowa osada)
5. Rzeka Warta miejscowość Burzenin (plaża przy działkach)
6. Rzeka Warta miejscowość Jarocice

Gmina Konopnica

7. Rzeka Warta miejscowość Konopnica
8. Rzeka Warta miejscowość Mała Wieś
9. Rzeka Warta miejscowość Strobin

Gmina Zapolice

10. Rzeka Warta miejscowość Strońsko
11. Rzeka Warta miejscowość Pstrokonie
12. Rzeka Widawka miejscowość Woźniki
13. Rzeka Widawka miejscowość Rembieszów
14. Rzeka Widawka miejscowość Jeziorko

Gmina Widawa

15. Rzeka Widawka miejscowość Górki Grabińskie

Gmina Sędziejowice

16. Rzeka Grabia miejscowość Grabica
17. Rzeka Grabia miejscowość Zamość

Tabela 1. Rzeki Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, gdzie zidentyfikowano zagrożenia dla bezpieczeństwa

Lp.	Rzeka	Nazwa	Gmina	Uwagi
1.	Warta	Chojne	Sieradz	„dzikie” kąpielisko
2.	Warta	Ligota	Burzenin	„dzikie” kąpielisko
3.	Warta	Witów	Burzenin	„dzikie” kąpielisko
4.	Warta	Burzenin (za Ośrodkiem Sportowa Osada)	Burzenin	„dzikie” kąpielisko
5.	Watra	Burzenin (plaża przy działkach)	Burzenin	„dzikie” kąpielisko
6.	Warta	Jarocice	Burzenin	„dzikie” kąpielisko
7.	Warta	Konopnica	Konopnica	„dzikie” kąpielisko
8.	Watra	Mała Wieś	Konopnica	„dzikie” kąpielisko
9.	Warta	Strobin	Konopnica	„dzikie” kąpielisko
10.	Warta	Strońsko	Zapolice	„dzikie” kąpielisko
11.	Warta	Pstrokonie	Zapolice	„dzikie” kąpielisko
12.	Widawka	Woźniki	Zapolice	„dzikie” kąpielisko

13.	Widawka	Rembieszów	Zapolice	„dzikie” kąpielisko
14.	Widawka	Jeziorko	Zapolice	„dzikie” kąpielisko
15.	Widawka	Górki Grabińskie	Widawa	„dzikie” kąpielisko
16.	Grabia	Grabica	Sędziejowice	„dzikie” kąpielisko
17.	Grabia	Zamość	Sędziejowice	„dzikie” kąpielisko

Jak wynika z w/w tabeli, jako miejsc niebezpiecznych nie uwzględniono budowli hydrotechnicznych na rzekach, związanych z funkcjonowaniem elektrowni wodnych. Administrator tych obiektów oznakował je w terenie jako miejsca niebezpieczne, w których funkcjonuje zakaz kąpieli i pływania sprzętem wodnym (kanały doprowadzające wodę do budynków elektrowni).

Na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki nie ma miejsc okazjonalnie wyznaczonych do kąpieli – ubezpieczanych przez ratowników WOPR. Wszystkie miejsca, w których stwierdzono kąpiących się ludzi są kąpieliskami „dzikimi”. Wydaje się zasadnym, by Rady Gmin utworzyły legalne kąpieliska przynajmniej w miejscach, gdzie istnieje infrastruktura turystyczna, wykorzystywana przez większą liczbę ludzi t.j:

- „dzikie” kąpielisko w miejscowości Ligota;
- „dzikie” kąpielisko w miejscowości Konopnica;
- „dzikie” kąpielisko Mała Wieś;

Osobnym zagadnieniem jest bezpieczeństwo wodniaków korzystających z wyznaczonych przystani dla kajakarzy, które również mogłyby stać się przynajmniej miejscami okresowo wykorzystywanymi do kąpieli.

4. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki

Czynnikami wpływającymi na ilość osób korzystających z walorów rekreacyjnych i turystycznych wód PKMWiW są pogodna aura i okres wakacyjno – wypoczynkowy. W tych okresach znacznie wzrasta liczba korzystających z kąpeli oraz sprzętu wodnego, należy liczyć się ze wzrostem zagrożenia związanego z przypadkami utonięć. Kąpiel lub zabawa w wodzie, to forma rekreacji związana z letnim wypoczynkiem. Wejście do wody stwarza jednak zawsze zagrożenie, z którym należy się liczyć.

Szczególnie groźne sytuacje to:

- niedostateczne umiejętności pływania,
- pływanie pod wpływem alkoholu,
- wstrząs termiczny,
- nadmierne oziębienie organizmu,
- wchodzenie do wody przy schorzeniach,
- skurcze,
- wiry,
- brodzenie w rzece,
- skakanie do nieznannej wody,
- przecenianie swoich sił i umiejętności,
- nieodpowiednia zabawa,
- miejsca zarośnięte przez roślinność wodną,
- zimne prądy,
- nagła zmiana warunków na wodzie,
- kąpiel w miejscach niewyznaczonych.

Zagrożenia dla osób kąpiących wynikają z:

- braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
- korzystania z miejsc nie przystosowanych do kąpeli - wpływania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste, wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,
- odbywania kąpeli w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- odbywania kąpeli przy niesprzyjających warunkach pogodowych,
- możliwość kolizji z jednostkami pływającymi.
- niedostatecznych umiejętności sterowania jednostką, wykonywania ryzykownych manewrów, niedostosowania takielunku statków żaglowych do aktualnych warunków pogodowych,

- słabej wiedzy na temat batymetrii akwenu,
- występowania nieoznaczonych miejsc niebezpiecznych dla kajakarzy – przedmiotów zanurzonych, w tym rumoszu drzewnego wymagającego przeniesienia kajaka lub wyjścia z niego w celu pokonania przeszkody,
- złego stanu zdrowia osoby sterującej jednostką bądź pozostawania tej osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- niekorzystnych warunków pogodowych (szkwałów, silnego falowania, wyładowań atmosferycznych),
- braku odpowiednich środków bezpieczeństwa, w szczególności indywidualnych środków wypornościowych: kamizelek ratunkowych lub asekuracyjnych, a w przypadku większych jednostek – tak że kół ratunkowych i gaśnic.

Zagrożenia dla osób nurkujących z użyciem aparatów tlenowych:

- niedostatecznych kwalifikacji i praktyki nurkowej,
- nieprawidłowej oceny warunków wpływających na bezpieczeństwo nurkowania, w tym widoczności pod wodą,
- przekraczania maksymalnej głębokości nurkowania wynikającej z posiadanych kwalifikacji,
- występowania w wodzie obiektów zagrażających unieruchomieniu płetwonurka pod wodą, w szczególności zatopionych sieci rybackich.

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego ma obowiązek ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywania informacji o ujawnionych zagrożeniach właściwej radzie gminy, wynikający z art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy, powinien realizować na obszarze, na którym wykonuje ratownictwo wodne. Ustawodawca nie przewidział żadnych uprawnień kontrolnych dla podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, stąd też jako nie mające podstaw prawnych są działania tych podmiotów, polegające na dokonywaniu „kontroli”, „audytów”, „przeглядów” pod względem zapewnienia warunków bezpieczeństwa przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi i sposobu realizacji przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi obowiązków określanych ustawą. Dopuszczalne jest natomiast wydawanie – na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym – opinii w kwestii warunków bezpieczeństwa na danym wyznaczonym obszarze wodnym.

Zagrożenia dla osób przebywających na lodzie:

- brak wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiającego bezpieczne uprawianie wędkarstwa i sportów zimowych,

- załamanie się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych oraz obszarów źródliskowych,
- załamania się pokrywy lodowej po wjeździe na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem, ciągnikiem lub quadem,
- w przypadku wpadnięcia do wody - brak lub słaba umiejętność pływania, szok termiczny, szybkie wychłodzenie organizmu, brak sprzętu asekuracyjnego umożliwiającego wyjście na lód,
- niewłaściwego dla warunków pogodowych ubrania, skutkującego wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

5. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w Bobrownikach,
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnem,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Stoczkach,
- 4) Ochotnicza Straż Pożarna w Piaskach,
- 5) Ochotnicza Straż Pożarna w Zapolicach,
- 6) Ochotnicza Straż Pożarna w Pstrokoniach,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Rembieszowie,
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna w Beleniu,
- 9) Ochotnicza Straż Pożarna w Sędziejowicach,
- 10) Ochotnicza Straż Pożarna w Siedlcach,
- 11) Ochotnicza Straż Pożarna w Grabnie,
- 12) Ochotnicza Straż Pożarna w Widawie,
- 13) Ochotnicza Straż Pożarna w Brzykowie,
- 14) Ochotnicza Straż Pożarna w Kocinie,
- 15) Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowie Widawskiej,
- 16) Ochotnicza Straż Pożarna w Rogóźnie,
- 17) Ochotnicza Straż Pożarna w Ochlach,
- 18) Ochotnicza Straż Pożarna w Konopnicy,
- 19) Ochotnicza Straż Pożarna w Wrońsku,
- 20) Ochotnicza Straż Pożarna w Rychłocicach,
- 21) Ochotnicza Straż Pożarna w Szykielowie,
- 22) Ochotnicza Straż Pożarna w Strobinie,

- 23) Ochotnicza Straż Pożarna w Kamyku,
- 24) Ochotnicza Straż Pożarna w Burzeninie,
- 25) Ochotnicza Straż Pożarna w Szczawnie,
- 26) Ochotnicza Straż Pożarna w Jarocicach,
- 27) Ochotnicza Straż Pożarna w Niechmirowie,
- 28) Ochotnicza Straż Pożarna w Ligocie,
- 29) Ochotnicza Straż Pożarna w Prażmowie,
- 30) Ochotnicza Straż Pożarna w Wielgiem,
- 31) Ochotnicza Straż Pożarna w Dymku,
- 32) Komenda Powiatowa Policji w Łasku,
- 33) Komisariat Policji w Widawie,
- 34) Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu,
- 35) Komenda Powiatowa Policji w Sieradzu,
- 36) Komisariat Policji w Złoczewie,
- 37) Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Zduńskiej Woli.

6. Kontakty alarmowe

Zintegrowany System Ratownictwa WOPR - numer alarmowy nad wodą **601 100 100**